

VERTROUWELIJKCOMMUNISTISCHE REACTIE OP DE WESTEUROPESE INTEGRATIES a m e n v a t t i n g

Van 14-17 december 1962 vond te Leipzig een internationale conferentie plaats van het communistische Wereld-VakVerbond (WVV) inzake "de economische en sociale gevolgen van de Euromarkt". Daaraan ging een langdurige discussie vooraf, waaruit verschil van inzicht bleek tussen de vertegenwoordigers van de Italiaanse Confederazione Generale Italiana del Lavoro (CGIL) en de overige leden van het WVV.

Kernpunt van dit meningsverschil is kennelijk, dat de Italianen geen geloof hechten aan de bewering van de WVV-leiding, dat de eenheid van de arbeidersklasse kan worden bereikt door consequente strijd tegen de Euromarkt, die door deze leiding wordt gezien als een "reactionaire samenzwering".

Mede gezien het feit, dat de CGIL zich ook in het verleden reeds meermalen verzette tegen de starre eenvormigheid waarmede het WVV eenmaal geplande acties wil doen doorvoeren, kan het debat in Leipzig o.m. gezien worden als een poging van de Italianen in het WVV een wat soepeler beleid te bepleiten.

VERTROUWELIJK

COMMUNISTISCHE REACTIES OP DE WESTEUROPESE INTEGRATIE

Het verdrag inzake de vorming van een Europese Economische Gemeenschap, dat op 25 maart 1957 te Rome werd ondertekend en op 1 januari 1958 in werking trad, kwam bij het communistische Wereldvakverbond (WVV) voor de eerste maal in het openbaar ter sprake tijdens het in oktober 1957 te Leipzig gehouden 4e congres. In het koor der sprekers, die de Euromarkt toen als "uitzuigerij van de arbeiders ten bate van de imperialistische oorlogsvoorbereiding" kenschetsten, viel één discussiant uit de toon. Dit was de secretaris van het Italiaanse communistische vakverbond (Confederazione Generale Italiana del Lavoro (CGIL), Fernando Santi. Santi is geen lid van de Italiaanse communistische partij, doch behoort tot de socialistische partij van Nenni. Hij meende, in tegenstelling tot de andere sprekers, dat de EEG ook positieve kanten had.

Met enkele communisten uit Frankrijk, Italië, Nederland en Luxemburg en een paar Afrikanen besprak het WVV-secretariaat te Praag in begin juli 1958 de oprichting van een comité, dat o.m. door middel van publicaties van zich zou laten horen. (De metaalbewerkersbonden van de Franse communistische Confédération Générale de Travail (CGT) en de Italiaanse CGIL hadden reeds eerder in dat jaar te Rome de hoofden bij elkaar gestoken en verklaard alle pogingen van hun verbondsbureaus te willen steunen om opgenomen te worden in de organen van de Gemeenschappelijke Markt).

Het vorengenoemde comité, dat weinigzeggend "comité voor coördinatie en actie der Euromarktlanden" werd gedoopt, kwam in september 1958 in het CGT-gebouw te Parijs bijeen. Het zou gemeenschappelijke eisen voor de arbeiders in de Euromarktlanden opstellen en pogingen ondernemen de bij het WVV aangesloten vakbonden in de organen van de EEG te doen vertegenwoordigen. Voorzitter werd de Italiaanse communist Agostino Novella, sedert maart 1958 algemeen secretaris van de CGIL. (Een jaar later tevens WVV-voorzitter.) Enkele studievergaderingen zouden het loonpeil in West-Europa en in Afrika onderzoeken. Op grond daarvan zou later een eisen-programma aan de EEG-leiders kenbaar worden gemaakt.

De rapporten van die studievergaderingen besprak het comité te Rome in april 1959. Een vertegenwoordiger van de communistische Eenheids VakCentrale 1958 (EVC-'58) schreef naar aanleiding daarvan in "Strijdend Nederland", dat een delegatie uit het comité een bezoek aan de Hoge Au-

- 2 -

toriteit van de EGKS te Luxemburg zou gaan brengen. (Een poging hier-
toe, onder leiding van de Franse CGT-secretaris Livio Mascarello is in-
derdaad in juni 1959 gedaan. De delegatie werd echter niet ontvangen.)
Het comité kwam dat jaar nog eenmaal te Luxemburg bijeen. In mei 1960
werd in Seclin (bij Lille) vergaderd, met Livio Mascarello als voor-
zitter. Aan de beide laatste bijeenkomsten namen geen Nederlandse com-
munisten deel.

Tijdens een bezoek aan Amsterdam in augustus 1961 verzocht de
WVV-secretaris Marcel Bras de communistische bestuurders van het Centrum
(een verkleinde voortzetting van de EVC-1958, welke in 1960 was "omge-
vormd") opnieuw de bijeenkomsten van het comité bij te wonen. Hij no-
digde hen meteen uit op kosten van het WVV twee man af te vaardigen naar
de zitting, die in oktober 1961 te Milaan zou plaats hebben. De Cen-
trumstaf, die kennelijk de lopende werkzaamheden belangrijker vond,
liet echter niets van zich horen. Marcel Bras sprak hierover later zijn
verwondering uit. In het te Milaan uitgegeven perscommuniqué werd hier-
over gezegd: "Het comité is van oordeel dat de internationale situatie
verslechtert, vooral vanwege de toegenomen activiteit van het Duitse
militarisme. Grondig is van gedachten gewisseld over de ontwikkeling
van de strijd voor de eisen der werkende klasse en de coördinering van
de krachten in de Euromarktlanden".

Of de vage algemeenheden, waarin het comité zijn kracht zocht,
niet alleen op feitelijke machteloosheid duiden, doch daarachter mis-
schien ook meningsverschillen tussen de Franse en de Italiaanse leden
schuilgingen, is niet bekend.

Verschillen van inzicht tussen CGT en CGIL kwamen wel voor het
voetlicht tijdens het 5e congres van het Wereldvakverbond, dat in
december 1961 te Moskou werd gehouden, ofschoon de EEG als zodanig
hier geen afzonderlijk agendapunt uitmaakte.

De Italiaanse WVV-voorzitter bestempelde als irreëel het voorstel
van de Franse algemeen secretaris, Louis Saillant, tot een voor alle
landen geldend eenheidsprogram met als uitgangspunt, dat overal in de
kapitalistische wereld de arbeidersklasse in armoede en verpaupering
zou leven. Novella meende, dat voor West-Europa andere wegen moesten
worden gezocht om tot de veelbegeerde eenheid van vakbeweging te ge-
raken (b.v. actie tegen de "verfijnde vormen van uitbuiting"). De Ita-

- 3 -

lianen hebben het door Saillant voorgestelde program van actie niettemin wel goedgekeurd, zij het met enig voorbehoud. (Volgens hen immers werd het belang van nationale actie-programs door de WVV-leiding onvoldoende ingezien, werd het Westerse neo-kolonialisme nog onvoldoende bestreden en leidden de propagandistische aanvallen op het IVVV niet tot resultaat.)

Het bestuurscollege van het WVV (het zgn. Uitvoerend Comité) besloot begin juni 1962 een internationale vakbondsconferentie "over de economische en sociale gevolgen van de Euromarkt" ultimo oktober 1962 te Leipzig bijeen te roepen. Meningsverschillen rezen er tussen Saillant en Santi, toen de laatste betoogde, dat de EEG als een blijvende realiteit moet worden gezien. Saillant c.s. hadden daartegenover een radicale veroordeling en bestrijding van de Euromarkt geëist. Santi zag hierin geen heil. Liever zou hij de CGT en CGIL in de EEG-commissies vertegenwoordigd zien. Het Sowjet-Russische lid Grishin uitte zich in dezelfde geest als Saillant. De EEG diende volgens hem primair politieke en militaire doelen en stond vijandig tegenover de levensbelangen van de werkende klasse. Economische vooruitgang in West-Europa kon, gelet op de aard van het kapitalisme, slechts van tijdelijke duur zijn. De economische problemen waren volgens Grishin alleen op te lossen door een maximale ontwikkeling van de handel met alle landen, ongeacht hun staatkundig stelsel. Waarschijnlijk als gevolg van het verschil van inzicht tussen Saillant en Santi werd toen besloten aan de conferentie een "consultatief" karakter te geven.

In juli 1962 lichtte Saillant te Praag de internationale pers in over de doelstellingen van de a.s. WVV-conferentie. Deze zou het verzet tegen de aanvallen van de monopolies op de rechten van de arbeiders moeten steunen en eisen moeten opstellen gericht tegen de discriminerende voorkeur-tarieven binnen de EEG en de belemmering van de wereldhandel. Voorts kwam hij met een aantal suggesties, die hij in zijn rede te Leipzig heeft herhaald (zie blz. 5).

In kringen van de CGIL en de Italiaanse Communistische Partij vielen de verklaringen van Saillant niet in goede aarde. Men vond, dat hij vooruitliep op eventueel door de conferentie te nemen beslissingen. Ook vreesden de Italianen blijkbaar, dat Saillant het overleg inzake

- 4 -

de eenheidspolitiek zou willen beperken tot de vijf grootste Westeuropese vakverbonden (TUC in Engeland, CGIL, CGT, ABVV in België en DGB in West-Duitsland), terwijl de Italianen geen heil zien in het maken van enig onderscheid en waarschijnlijk in de eerste plaats met de niet-communistische vakverbonden in Italië zelf zouden willen samenwerken.

De WVV-conferentie te Leipzig

Vanwege de crisis om Cuba verschoof het WVV-secretariaat de conferentie-data naar 14-17 december. De gedelegeerden (circa 130 in getal) en de waarnemers (ongeveer 30) werden te Leipzig in hotels ondergebracht; als conferentie-oord diende een landgoed in de buurt van die stad.

De Italiaanse voorzitter van het WVV, Renato Bitossi, legde er bij de opening nogmaals de nadruk op, dat de conferentie van consultatieve aard zou zijn (geheel conform de convocaties); voorts zou deze geen 3, doch 4 dagen duren. Hierna hield de alg. secretaris Louis Saillant zijn rede over de economische en sociale consequenties van de EEG. Hij had het vooral over het verloop van de anti-monopolistische klassenstrijd en over de gevolgen van de EEG voor Afrika. In vier punten vatte hij zijn visie op de Westeuropese integratie samen:

1. De monopolies en de bourgeois-regeringen strijden gemeenschappelijk tegen de democratische krachten in die landen.
2. Zij consolideren hun overheersing van de ontwikkelingslanden.
3. Zij willen de handel tussen Oost en West verminderen teneinde de spanning in de wereld op te voeren.
4. Zij willen de EEG maken tot de versterkte economische basis van de NATO en diens politiek van kracht tegen de socialistische landen.

Over de relaties tussen de Westeuropese vakbonden van het WVV en de EEG zeide hij o.m. dat het WVV-comité "voor coördinatie en actie" op 26 mei 1959 aan de Hoge Autoriteit van de EGKS en de leiding van de EEG om een onderhoud had verzocht. Op 6 juni 1959 was hierop geantwoord, dat de Hoge Autoriteit geen enkele reden zag zijn houding jegens de WVV-vakverbonden te wijzigen. Daartoe zouden zij eerst hun opvattingen over de Europese integratie grondig moeten herzien en daarvan in het openbaar blijk moeten geven. "M.a.w. - zo zei Saillant - verloochen publiekelijk je overtuiging, prijs de voordelen van de monopolistische integratie en de deuren van de EEG zullen zich voor je openen". De EEG-autoriteiten volgen deze politiek tot op de dag van heden, ver-

- 5 -

klaarde Saillant. Het was z.i. zonneklaar, dat het WVV zijn klassestandpunt niet kon opgeven ten pleziere van de monopolies. Het WVV zou zijn standpunt jegens de EEG dan ook niet wijzigen. Hij sprak voorts over de dominerende rol, die de Westduitse monopolies in de EEG spelen, waardoor ook revanchistische gedachten worden gevoed.

Wat de Afrikaanse staten betreft, onder hen was de neiging merkbaar tot het vormen van een eigen Afrikaanse gemeenschappelijke markt. Zo'n markt zou bescherming moeten geven tegen de neo-kolonialistische inmenging van de EEG en kunnen leiden tot uitbreiding van de handelsbetrekkingen tussen de Afrikaanse en de socialistische landen.

Tenslotte kwam hij met een viertal suggesties:

- 1) Moest het WVV geen anti-monopolitisch, consultatief wereld-comité voor eenheid van actie vormen? Echter mocht dit niet in de plaats komen van het in 1958 ingestelde comité voor de EEG-landen. Dit laatste zou op de bres moeten blijven staan voor het recht van thans uitgesloten vakverbonden om zich in het economische en sociale advies-comité van de EEG te doen vertegenwoordigen.
- 2) Kon het WVV niet alle vakorganisaties in Afrika voorstellen stappen te doen tot de vorming van een gemeenschappelijke Afrikaanse markt, die zich tegen het imperialisme zou verzetten?
- 3) Is voor de vakverbonden van alle richtingen in Europa niet de tijd gekomen zich als gelijken aaneen te sluiten ter opstelling van een minimum-programma voor de strijd tegen de monopolies?
- 4) Moet het WVV thans geen uitvoering geven aan het reeds in 1959 genomen besluit tot bijeenroeping van een conferentie over de internationale handelsbetrekkingen? Deze kwestie, zo zei Saillant, kwam kortgeleden in de politieke actualiteit, doordat de Sowjet-Unie in de UNO voorstelde een regeringsconferentie over uitbreiding van de handel te beleggen.

Een veertigtal sprekers voerde in de volgende dagen het woord. Bijna allen verklaarden het met Saillant eens te zijn en zijn suggesties te kunnen steunen. De enigen die geen ja-broer speelden, waren de afgevaardigden van de Italiaanse CGIL, Fernando Santi, en Luciano Lama, een partijbestuurder van de Italiaanse communistische partij. (Wel heeft ook de vertegenwoordiger van de Poolse vakbeweging gezegd dat de EEG z.i. de toename van de productie-capaciteit in West-Europa

- 6 -

had versneld - welke uitspraak ruime publiciteit in de West-Europese en Amerikaanse pers heeft gekregen - anderzijds nam hij, met Saillant, stelling tegen de "reactionaire tendenties in deze imperialistische integratie".) Santi zei dat z.i. niet kon worden ontkend, dat de EEG een vergroting van de productie en daarmee een verruiming van de werkgelegenheid had gebracht, hetgeen voor de arbeiders van de aangesloten landen - en vooral voor de Italiaanse - voordelen had opgeleverd. Het WVV behoorde vertegenwoordigd te zijn in de organen van de EEG en ofschoon ook hij wel begreep dat dit voorlopig niet - en misschien nooit - zou gelukken, moest het WVV de moed niet opgeven en stelde hij voor een WVV-bureau te Brussel te openen, ter behartiging van de arbeidersbelangen. Hij verklaarde, dat de CGIL geponeerd is vóór de Westeuropese integratie, zonder overigens de strijd te willen staken tegen een stelsel, waarin de grote monopolies de boventoon voeren. Verder achtte hij het nodig, dat het WVV een bijeenkomst organiseert over de steun door de socialistische naties aan de onderontwikkelde landen te verlenen. Met de denkbeelden over een Afrikaanse gemeenschappelijke markt kon hij zich geheel verenigen. Zijn landgenoot Luciano Lama sloot zich bij deze stellingname aan.

Een afgevaardigde van de Franse CGT, Livio Mascarello, memoreerde, dat pogingen door het WVV in het werk gesteld om contacten met de EEG te leggen, op niets waren uitgelopen. Het verder bewandelen van deze weg bood z.i. dan ook geen perspectief. Een andere Fransman, H. Krasucki, beschouwde de EEG in het licht van het marxisme-leninisme. Hij zag o.m. een nauwe band tussen de EEG en de NATO. Santi beschuldigde hij van het ontkennen van de centrale betekenis van de klassenstrijd. De arbeiders konden volgens hem geen voordelen verwachten uit handen van een kapitalistische organisatie als de EEG; alle heil komt uitsluitend van de klassenstrijd.

De voornaamste Chinese vertegenwoordiger, Liu Shan Chang, zei o.m. dat in de internationale arbeidersbeweging figuren opkomen, die menen dat het monopolie-kapitaal kan worden bedwongen zonder fundamentele wijziging in het karakter van de staatsmacht. De EEG werkte volgens hem nauw samen met de Verenigde Staten, het voornaamste bastion van het kapitalisme. De Chinese vakbeweging had zich altijd resoluut verzet

- 7 -

tegen discriminaties, die het imperialisme in de internationale handel tegen de socialistische landen toepaste. Ze keerde zich ook tegen de imperialistische politiek t.a.v. de jonge onafhankelijke staten. Normale internationale handelsbetrekkingen moesten worden aangeknoopt op de grondslag van respect voor elkaars onafhankelijkheid en soevereiniteit.

In zijn beantwoording van de discussianten zei Saillant o.m., dat Santi's voorstel tot het oprichten van een WVV-bureau te Brussel nader bestudeerd zal worden. Hij bekritiseerde de voorstelling van zaken in de Westeuropese en Amerikaanse pers, volgens welke in de boezem van het WVV ernstige meningsverschillen over de EEG zouden bestaan. De onderlinge verhoudingen waren volgens Saillant uitstekend en de vóór- en tegenstanders van zijn opvattingen waren niet scherper tegenover elkaar komen te staan.

De conferentie is uiteengegaan zonder dat zij resoluties aanvaardde of besluiten nam. Wel vond Saillant bij de overgrote meerderheid steun voor zijn suggesties. Hij wilde naar hij zeide, in 1963 vertegenwoordigers van de vakbeweging in Europa tot een conferentie uitnodigen. Ook zou in 1963 een internationale conferentie van consultatieve aard over de handelsbetrekkingen worden georganiseerd.

In dit verband wordt aangetekend, dat reeds in 1959 het WVV-secretariaat een conferentie over "de ontwikkeling van de handel en de economische verbinding tussen alle landen" aankondigde. Deze zou aanvankelijk in 1960 te Praag worden gehouden. Alle vakverbonden, ook de niet bij het WVV aangeslotene, zouden een invitatie krijgen. Volgens een artikel in het WVV-maandblad van maart 1960 zouden vooral de handelsbetrekkingen met de onderontwikkelde landen worden bekeken. In juni 1960 besloot men echter de conferentie uit te stellen tot na het 5e congres van het WVV, dat in december 1961 te Leipzig is gehouden.

Genuanceerde communistische visie op EEG

Geheel los van de internationale communistische vakbeweging is de EEG reeds eind augustus 1962 onderwerp van bespreking geweest op een conferentie van marxistische theoretici, in Moskou gehouden onder

- 8 -

auspiciën van het Sowjet-Russische Instituut voor Wereldeconomie. In een 32-tal stellingen vooraf in de "Prawda" gepubliceerd, "ontmaskerde" dit Instituut de Euromarkt als een reactionaire, kapitalistische samenwerking. In these 26 wordt echter ook het uitzicht geopend op de "objectieve mogelijkheden" die de EEG de arbeidersklasse aan de hand doet voor het coördineren van hun acties in Westeuropees verband. Volgens deze these zal het van de houding der arbeidersklasse in de EEG-landen afhangen, of hier tenslotte het socialisme zal zegevieren.

Volgens communistische persstemmen hebben de Franse economen in dit gezelschap een ongewijzigde dogmatische visie op de EEG verdedigd. De Sowjet-Russische conferentie-voorzitter, Arzumanian, wees hiertegenover op de aanwezigheid van objectieve, economische voorwaarden, die hebben geleid tot de vorming van een nieuwe, economische realiteit. De econoom Sereni (vooraanstaand bestuurder van de Italiaanse communistische partij) schreef in het partijblad "Unità", dat bijna alle aanwezigen (niet de Fransen) het door de Italianen geponeerde "democratische alternatief" voor de overheersing der monopolies aanvaard hadden. Anders gezegd: De EEG is een gevolg van de technische revolutie welke - evenzeer in het Westen als in het Oosten - een toenemende internationalisatie van de economie en een steeds verdergaande specialisatie van de productie eist.

Ook Chroestsjow schreef ter gelegenheid van de conferentie van economen, dat de communistische leiders kennis nemen van de "objectieve tendentie tot internationalisatie van de productie, die in de kapitalistische wereld waargenomen kan worden". De Euromarkt zal in staat zijn de crisis van het Westeuropees kapitalistische stelsel tijdelijk te matigen. Het heeft dan ook geen zin de onderkende economische tendenties te negeren, aldus Chroestsjow. Voortaan moeten de mogelijkheden, die de EEG biedt (b.v. gemakkelijker contact tussen de diverse landen), worden gebruikt om de strijd voor de socialistische doelstellingen voort te zetten.

Chroestsjow betoogde in zijn artikel ook, dat de tendenties in de kapitalistische wereld mede verband houden met de mogelijkheid van economische samenwerking "niet alleen tussen afzonderlijke landen met verschillende, maatschappelijke stelsels, maar ook tussen hun economische verenigingen". Het Sowjet-blok is niet afkerig van handelsover-

- 9 -

eenkomsten met de Westerse landen en zal dit evenmin zijn ten aanzien van de economische vereniging, die EEG heet, indien daaruit directe voordelen zijn te behalen.

Dit neemt niet weg, dat de Sowjet-Unie de beste perspectieven blijft zien in een algehele liberalisatie van de wereldhandel. In UNO-verband zet ze dan ook haar pogingen voort om tot dat doel een internationale conferentie bijeen te laten roepen.

Samenvatting der standpunten

A. Opvatting WVV-meerderheid

1. Er is een objectieve tendentie tot internationalisatie van de productie. Deze tendentie moet gebruikt worden om het wereldproletariaat uit zijn armoede op te heffen en deel te doen hebben aan de vruchten dier productie. Men moet daartoe een handelsorganisatie op wereldniveau creëren, welke een maximale ontwikkeling van de handel bevordert tussen alle landen, ongeacht hun staatkundig stelsel.
2. De Euromarkt is een organisatie van zes kapitalistische landen, welke door discriminerende bepalingen ten opzichte van niet-leden de positie der monopolies op hun eigen grondgebied versterkt en in het bijzonder een bedreiging is voor de ontwikkeling van de achtergebleven gebieden en de socialistische landen. De Euromarkt is in deze vorm niet meer dan een reactionaire kapitalistische samenzwering.
3. Het WVV heeft tot taak de Euromarkt te bestrijden en door het ont-hullen van het reactionaire karakter daarvan de eenheid van de arbeidersklasse te bevorderen. Het WVV en de daarbij aangesloten bonden moeten in dit verband samenwerking zoeken met de andere West-europese vakbonden, vooral met de TUC, het ABVV en de DGB. Gedurende het bestaan van de EEG moet de arbeidersbeweging gebruik maken van de mogelijkheden, die de EEG haar biedt, om socialistische doeleinden te bevorderen.
4. De Afrikaanse landen moeten een "eigen" gemeenschappelijke markt oprichten, welke onafhankelijk is van de Euromarkt. Op deze wijze kunnen neo-kolonialistische invloeden vanuit de Euromarkt worden voorkomen.

B. Het Italiaanse standpunt

1. De internationalisatie van de productie zal in de naaste toekomst niet leiden tot wereldhandel, maar tot de formatie van verschillende regionale markten, ook buiten Europa. Het plan tot oprichting van een wereldhandelsorganisatie is daarom momenteel te ambitieus.
2. De EEG moet gezien worden als een blijvende realiteit. Zij heeft ook positieve kanten, t.w. vergroting van de productie en verruiming van de werkgelegenheid. De CGIL is voorstander van de Westeuropese integratie. Echter moet het WVV vertegenwoordigd zijn in de organen van de Euromarkt, om de belangen van de arbeiders tegen het thans overheersende monopoliekapitaal te beschermen. Daartoe moet het WVV een bureau oprichten in Brussel.
3. Irreëel is de voorstelling van het WVV als zou in de kapitalistische landen de arbeidersklasse in armoede en verpaupering leven. Om tot eenheid met andere vakverenigingen te komen moet men niet deze, maar andere argumenten gebruiken, bijvoorbeeld de "verfijnde vormen van uitbuiting". Op deze basis moet men niet alleen samenwerken met de TUC, het ABVV en de DGB, maar met alle vakorganisaties zonder onderscheid.
4. De CGIL sluit zich volledig aan bij de WVV-opvatting inzake de vorming van een onafhankelijke Afrikaanse markt. Het WVV moet een bijeenkomst beleggen over de steun, welke de socialistische landen aan de onderontwikkelde gebieden moeten verlenen.

De Italiaanse opvatting schijnt steun te vinden in:

- 1e het voortbestaan van het in 1958 opgerichte WVV-comité voor coördinatie en actie der Euromarkt-landen, dat naar vertegenwoordiging van het WVV in de Euromarkt moet blijven streven;
- 2e de verklaringen van de "Prawda" en van Chroestsjow inzake de mogelijkheden, die de EEG de arbeidersklasse biedt voor de bevordering van de socialistische doeleinden.

Het feit dat de conferentie van Leipzig uiteengegaan is zonder besluiten te nemen, duidt er op, dat de discussie nog niet voorbij is. Naar verluidt zal het debat in het Uitvoerend Bureau van het WVV worden voortgezet.

Commentaar

Men kan zich moeilijk aan de indruk onttrekken, dat het Euromarktprobleem slechts aanleiding is geweest voor het recente debat in WVV-kringen en dat in feite de oorzaken van het geschil dieper liggen. Daarvoor was het debat te heftig en het praktische verschil te gering. Deze indruk wordt gesteund door de wetenschap, dat juist de Italiaanse gedelegeerden zich ook in het verleden meer dan eens tegen de uniforme beslissingen van het WVV hebben verzet.

De CGIL neemt onder de communistische vakbonden een unieke positie in. Een belangrijk deel van haar leden bestaat uit Nenni-socialisten, die grote invloed uitoefenen zowel in de organisatie als bij haar optreden naar buiten. De eenzijdig communistische opvattingen, die in het WVV prevaleren, kunnen door de CGIL lang niet altijd onverkort worden overgenomen, op straffe van verlies van haar kracht en aanzien in de Italiaanse verhoudingen.

Het WVV, dat - ofschoon het overgrote deel van zijn aanhang binnen het communistische bloc woonachtig is - zich gaarne beschouwt als organisatie van wereldniveau, vertolkt uiteraard onvoorwaardelijk het standpunt van het internationale communisme.

De eenheid van de arbeidersbeweging, voor de CGIL een levensvoorwaarde, is voor het WVV niet meer dan een slogan, waarmee het politieke winst hoopt te behalen.

* * *

*

Inderdaad is vanuit Moskou's standpunt een wereldhandelsorganisatie méér progressief dan welke regionale markt ook. De onbelemmerde toegang tot alle commerciële activiteit zou de Sowjet-Unie o.m. in staat stellen door de aanwending van haar totale productie-potentiëel de kapitalistische productenmarkten één voor één te ondergraven (b.v. dumping).

Vanuit dit gezichtspunt erkennen de communistische machthebbers de "objectieve tendentie tot internationalisatie van de productie" maar al te graag. Ook de Euromarkt wordt erkend als een "realiteit", omdat deze een exponent is van de "internationalisatie". De opvatting echter, dat de Euromarkt in de huidige situatie in handen is van het

- 12 -

monopolistische groot-kapitaal maakt haar in Moskou's ogen verwerpe-
lijk en tot "reactionaire, kapitalistische samenzwering". Deze EEG zal
de wereldhandel, zoals die Moskou voor ogen staat, alleen maar belem-
meren en dwarsbomen. Mede daarom heet het, dat deze EEG gericht is
tegen de belangen van de arbeidersklasse en van de socialistische
landen. De communisten oordelen, dat dit standpunt als basis kan die-
nen om de eenheid tussen communisten en sociaal-democraten ("eenheid
van de arbeidersbeweging") te bevorderen.

Voor de Italiaanse gedelegeerden bleek dit onaanvaardbaar. Té
duidelijk zijn de voordelen van de Euromarkt merkbaar voor de Italiaan-
se bevolking, dan dat de CGIL zich openlijk een totale afwijzing van
de huidige EEG zou kunnen veroorloven. Terecht stellen deze afgevaardig-
den bovendien, dat de niet-communistische arbeiders in overig West-
Europa zich voor dit spel niet zouden lenen en dat derhalve het stre-
ven naar eenheid met de sociaal-democratische arbeiders op deze basis
a priori tot mislukking is gedoemd.

De Italiaanse opvatting, dat men moet proberen om door deelneming
aan de instellingen van de EEG, in samenwerking met de sociaal-democra-
ten tot verdediging van de arbeidersbelangen in strijd tegen de monop-
lies te geraken, werd weliswaar door de WVV-meerderheid als nutteloos
verworpen ("men had dit eerder tevergeefs geprobeerd"), doch niet als
foutief veroordeeld. Ook de meerderheid wenste immers mede gebruik te
maken van de "mogelijkheden", die de Euromarkt reeds nu aan de arbeiders-
beweging biedt tot bevordering van de "socialistische" doeleinden.
Deze meerderheid eist daarnaast echter verdergaande actie en daar komen
de opvattingen inzake de weg naar "eenheid van de arbeidersbeweging" van
de Italianen en de meerderheid in het WVV met elkaar in botsing.

12 februari 1963